І кутом науайтесь, Свого не цурайтесь... Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 109. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 10-го ЧЕРВНЯ (JUNE) 1972 No. 109. VOL.-LXXIX.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

П'ятниця, 9 червня 1972

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ РИЧАРД НІКСОН ВИСЛОВИВСЯ за заведення обезпечення від автомобільних випадків — для обох потерпілих сторін, без різниці, хто був фактично винен. Але він виступив проти того, щоб такі виплати робити з федеральної каси, вважаючи, що то справа окремих кожного стейту.

ОПИТУВАННЯ В 11 ПОВІТАХ У КАЛІФОРНІЇ виявили, чому сенатор МекҐоверн виграв там під час правиборів на президентського кандидата тільки малою більшістю голосів: багато виборців висловилися проти обіцяного сен. МекҐоверном різкого скорочення видатків на оборону та проти заповідженої ним реформи соціального обезпечення „велферу". Сен. МекҐоверн є чільним кандидатом від Демократичної партії на осінні вибори.

СТЕЙТОВА ПОЛІЦІЯ В КОННЕКТИКАТІ ЗАТРИМАЛА молодого чоловіка, який поспішав до Академії Прибережної Охорони, де мав виступати і згодом виступав із промовою віце - президент Спіро Егню. У того чоловіка знайшли ручну гранату і його заарештували. Заарештований виявився Джеромою Джекобсоном, 25 років, із Ковентрі. Невідома особа попередила поліцію про того заходця.

НА ДВА ТИЖНІ ДО КОМУНІСТИЧНОГО КИТАЮ відлетять 23 червня два конгресмени з Вашингтону: республіканець Джералд Форд і демократ Гейл Боггс. Вони відлетять із своїми дружинами та із фахівцем у справах Китаю, призначеним від Державного Департаменту. Головним завданням їхньої мандрівки є спроба наладнати з Пекіном обмін в ділянках медицини, науки і спорту. Конгресмени пробудуть там два тижні.

ДО КАРАКАСУ, ВЕНЕСУЕЛЯ, ПРИБУВ секретар скарбу ЗСА Джон Коннелі, який з доручення президента Ніксона об'їздить тепер 15 країн, провадячи економічні наради і роз'яснення. Звідти Д. Коннелі відлетить до Колюмбії, потім до Бразилії, Арґентини, Перу, Болівії, потім до Австралії і Европи.

У БУДИНКУ - ВЕЛЕТНІ ФІРМИ ДЖЕНЕРАЛ МОТОРС на 5-й евню в Ню Йорку офіційно заборонили жінкам - секретаркам та іншим працівницям з'являтись на праці в штанах і в коротеньких штанцятах „гат-пенс". Жінки - працівниці критикують таку постанову, називаючи її „архаїчною".

КОМІСІЯ МІСЬКОГО УПРАВЛІННЯ НЮ ЙОРКУ розпочала контролю в житлових будинках, які призначені на знесення. Власники дуже старих будинків можуть їх розвалити й збудувати нові, але перед цим повинні забезпечити винаймачів помешкань відповідним житлом і за ту ж саму ціну. Власники домів стараються різними способами вижити мешканців — вимикають електрику, припиняють подачу гарячої води тощо, щоб не шукати для них помешкань. Комісія буде поборювати такі незаконні дії домовласників.

НЕВІДОМИЙ УБИВЦЯ В ЕЛИЗАБЕТІ, Н. Дж., їздив вночі в понеділок вулицями в авті й стріляв з незнаних причин чи взагалі без причин по людях. Було тепло й душно, на вулицях прогулювались чимало людей. Невідомий убив 17-літнього юнака і поранив п'ятьох інших осіб, усіх негрів. Він їздив по Елизабет і стріляв від 2 г. ночі до 4 г. ночі. Коли ж нарешті звідкись прибула поліція, то злочинця вже не було на місцях нещастя. Люди не могли пригадати навіть того, чи то був білий, чи чорний, і якої марки автом він їздив. Але вже повідомлено, що поліції вдалося знайти й заарештувати злочинця.

У СВІТІ

ПІД ЧАС СВОЇХ ВІДВІДИН У ВАРШАВІ ФІДЕЛЬ КАСТРО ЗАПЕВНЯВ, що він має серце „як залізо" та обурювався на газетні вістки, що він хворий. Кубинські журналісти, які товаришили йому в подорожі до СССР і сателітських держав, побили двох кореспондентів агенції Ассосіейтед Пресс, які будім-то були авторами поширеної вістки про серцеву недугу Фіделя Кастра.

В ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ ЗГИНУВ знову 29-річний сержант з рук терористів. Це вже 76-ий з черги британський вояк, якого вбили у Північній Ірляндії, куди вислано британських вояків для заведення ладу. Загалом 357 осіб згинули у братовбивчій борні від 1969 року. Наставлений з Лондону тимчасовий прем'єр Вілліям Вайтлов заявив, що декрет про право в'язнити без суду і слідства запідозрілих людей буде відкликаний, коли припиниться терористична акція.

У РОДЕЗІЇ ВТРАТИЛИ надію на можливість врятування 428-ох робітників вугільної копальні, в якій 6 червня ц. р. стався великий вибух. Заскочені тим вибухом робітники находилися у глибині 400 стіп під землею. Не встановлено з ними контакту і впродовж перших 16-ох годин рятункової акції не можна було пробратися до центру вибуху з уваги на густий отруйливий газ, що його годі було знезаразити чи розпорошити.

В ЯПОНІЇ НЕ МИНУЛОСЯ ще глибоке враження, що його зробив терористичний акт, переведений трьома молодими японцями на летовищі під Тель Авівом, де згинули 25 і були поранені понад 70 невинних цивільних осіб різних національностей. За японською традицією і ментальністю — ціла родина, громада і навіть цілий нарід відповідають морально за акти одиниць. Японці в масі тепер не тільки обурені й засоромлені, але пригнічені під тягарем ганьби, що її стягнули на своїх земляків три бездіпломатні молоді екстремісти на службі комуністичної арабської партизанської організації.

50.000 ДО 120.000 ЛЮДЕЙ ЗГИНУЛИ у міжплемінній боротьбі в африканській країні Вуруnді, яка взагалі нараховує тільки 4 мільйони мешканців. Тамошній уряд спершу твердив, що завоюлення і стріляння прийшли внаслідок інвазії збройних ватаг, які прибули з сусіднього Конґа чи пак, за новою назвою, Заїре. Але тепер уряд проголосив „білу книгу", в якій признав, що лідери племени гуту затіяли були змову, внаслідку якої перевели добре запляновний і скоординований наскок на членів племени тутсі, вирізуючи десятки тисяч його членів.

„СОВЄТСКАЯ ЛІТВА" ВИЯВЛЯЄ, що в столиці Литви Кавнасі (Ковні) відбулася конференція прибулих з Москви і місцевих комуністичних проводирів. Західні кореспонденти пов'язують ті наради з бурхливими антирежимними демонстраціями, які відбулися на вулицях Кавнасу 18 і 19 травня ц. р., після того, як 20-річний литовський студент Роман Талянта облив себе газоліною і спалив себе серед окликів „Хай живе свобідна Литва!"

Сенат затвердив Ричарда Кляйндінста на пост генерального прокуратора

Вашингтон. — Пленум Сенату затвердив 8 червня ц. р. 64 голосами проти 19 Ричарда Кляйндінста на становище генерального прокуратора, яке опорожнилося після резиґнації Джона Мічелла, який керує передвиборчою кампанією президента Ніксона. Мічелл зрікся 31 березня ц. р. і Президент негайно призначив його заступника Кляйндінста на його місце, але Сенат переводив три і півмісячні переслухання у зв'язку з пресовими закидами колюмніста Джека Андерсона, неначе Ричард Кляйндінст був причетний до тихої „угоди" між Секретаріатом справедливости і монопольною установою Міжнародна Корпорація телефонів і телеграфів, щоб за припинення закидів проти тієї корпорації про зламання протитрестового закону та корпорація внесла велику суму до республіканського виборчого фонду. Правнича Комісія Сенату одноголосно поручила Кляйндінста, а переслухання не потвердили пресових закидів. Сенатор Едвард Кенеді в останній хвилині старався заблокувати те призначення, зголосивши внесок, щоб справу відіслати ще на тиждень до Правничої Комісії. Той внесок відкинено 63 голосами проти 20. Ричард Кляйндінст висловив вдоволення, що скінчилася ця довга процедура. „За" затвердження голосували 38 республіканців і 26 демократів, — „проти" — 19 демократів, між ними всі три кандидати на президента, сенатори Джордж МекҐоверн, Едмонд Москі і Гюберт Гомфрі. Ричард Кляйндінст — консерватист з Арізони, мав проти себе групу ліберальних сенаторів.

Палата Репрезентантів схвалила законопроєкт про припинення примусової транспортації дітей до шкіл

Вашингтон. — У четвер 8-го червня Палата Репрезентантів схвалила законопроєкт, яким на 18 місяців буде уневажнено розпорядження Нижчого Суду про обов'язкову транспортації і ю школярів до шкіл автобусами, з метою поборення расової сеґреґації. За законопроєктом проголосували 218 конгресменів, проти було 180. Законопроєкт передано на розгляд та напевно і схвалення президента Ричарда Ніксона, який не раз виступав проти примусової транспортації дітей. Практика виявила, що таке перевожування школярів білих до чорних і навпаки не дає в справді позитивних виєлідів у поборенні расової сеґреґації та погано відбивається на шкільництві. Між 180 конгресменами, які голосували проти законопроєкту, велика частина подала голос „проти", вважаючи, що цей законопроєкт замало рішучий у запереченні примусової транспортації. Крім того за цим же законопроєктом буде надана значна економічна допомога з федеральної каси для шкіл та учнів як і для вищих шкіл. Секретар здоров'я, освіти й обезпечення Е. Ричардсон привітав рішення Палати Репрезентантів окремою заявою і подякував конгресменам за добру працю. Вперше за новим законопроєктом вищі школи діставатимуть федеральну допомогу без вказівки, як і на що її треба використовувати. Ті школи, які будуть з упередженням ставитись до студенток, дискримінуючи їх, як жінок, не діставатимуть федеральної допомоги.

Сенатор МекҐоверн згідний на компромісні заходи

Лос Анджелес. — Сенатор Джордж МекҐоверн, чільний кандидат на президентські вибори від Демократичної партії, заявив журналістам, що він завжди був прагматистом і згідний зробити деякі зміни в своїй політиці, щоб дістати підтримку більшої частини демократів. Під час довгої розмови з представниками преси, незадового після здобуття перемоги в правиборах у Каліфорнії та в інших трьох стейтах, сен. МекҐоверн сказав: „Я завжди вважав себе прагматистом, який не піде на компроміси в принципових питаннях, але який зуміє творити коаліцію для перемоги". Він сказав, що зможе зробити деякі невеликі зміни в своїй виборчій програмі, щоб дістати підтримку від різних демократичних угрупувань. Сен. МекҐоверн визнав, що він зробив помилку, заявивши, що коли виберуть президентом, то він кожному американцеві дасть по одній тисячі долярів допомоги. Виявилось, що сенатор не підрахував з олівцем у руках, скільки б це мало коштувати американській скарбниці. Він також признався, що покинув говорити про обов'язкове перевезення дітей до шкіл задля поборення расової дискримінації, зокрема під час кампанії в Мічигені, бо не знаходив підтримки в цім питанні. У четвер 8-го червня обов'язки в Сенаті звели до одного гурту трьох демократичних президентських кандидатів: сенатора Г. Гомфрі — противника сен. МекҐоверна, сен. Е. Москі, який уже не бере участи в виборчій кампанії, і сен. Джорджа МекҐоверна. Всі троє вони голосували в Сенаті проти кандидатури Ричарда Кляйндінста на Генерального Прокуратора — і всі троє програли.

Анджела Дейвіс поїде відпочивати до СССР або до Болгарії

Сан Хозе, Каліфорнія. — Лава Присяжних звільнила з-під обвинувачення в порушенню закону негритянську активістку Анджелу Дейвіс, яку обвинувачувано в тому, що вона була причетна до суду збройне, щоб уможливити втекти з тюрми своєму улюбленому. Той її наречений згинув при спробі втечі з подвір'я тюрми. Дії А. Дейвіс не мали тоді політичного характеру, тільки були суто-особистими. Суд не вказався, чи вона належить до якоїсь партії. Відомо, що Анджела Дейвіс є членом комуністичної партії ЗСА. Вона повідомила тепер, що вирішила відбути тритижневу поїздку по країні, яка мала б закінчитись масовими зборами в Медісон Сквер Гарден в Ню Йорку 29-го червня. Після цього А. Дейвіс вирішила відбути відпочинок, але точніше не визначила, в якій країні: в Совєтському Союзі, або в Болгарії. Після повернення до ЗСА вона плянує створити крайову „Організацію жертв репресій".

Продовжується важке бомбардування Північного В'єтнаму

Сайгон. — Американське летунство продовжувало важке бомбардування різних цілей у Північному В'єтнамі і скупчення комуністичних військ у Південному В'єтнамі. У Північному В'єтнамі знищено кругло 20 залізничних і шляхових мостів, деякі такі, які оціліли в усіх бомбардуваннях в попередніх роках. У Вашингтоні віце-адмірал Вілліям Мек, колишній командувач Сьомої фльоти, який недавно став суперінтендентом Морської Академії, та ген. Джордж Ідд інформували журналістів про характер і висліди налетів проти комуністичного „ворога" у В'єтнамі. Вони признали, що в останніх сьомих тижнях в минулу середу уперше переведено вісім летунських рейдів проти Північного В'єтнаму найважчими бомбардувальниками типу Б-52, з яких кожний може везти 30 тонн бомб. Названі високі старшини заперечили закид комуністів, неначе б бомбардовано великі греблі у Північному В'єтнамі, що могло б спричинити велику катастрофу повені, але признали, що в теперішніх летах є багато менше „заборонених" цілей, як було за президента Джансона. Генерал Ідд признав, що трудно виграти війну самим летунством, але вказав на велику шкоду, яку наноситься ворожому воєнному потенціялові нищенням його резерв газолінових.

10 чехів схопили літак, вбили пілота і втекли до Німеччини

Бонн. — Сім мужчин і три жінки, одна з дитиною, всіли до невеликого пасажирського літака, що вистартував з Марієнське Лазнє, колишнього Марієнбаду до Праги, застрілили пілота, який, мабуть, не захотів слухати наказів скерувати літак до Західньої Німеччини, та ранили його помічника. Після того ранений помічник пілота приземлив літак на території Західньої Німеччини недалеко прикордонного містечка Вайден. Всі ті втікачі просили дати їм політичний азиль. Крім них були ще тільки три пасажири, непричетні до втечі схопленим літаком. Німецький прокурор зажадав арештування втікачів. Покищо не відомі докладні подробиці втечі і вбивства пілота. Ця подія певне підсилить зусилля міжнародної організації пілотів, щоб завести суворе й ефективне міжнародне законодавство проти схоплювання літаків. Міжнародна Федерація Асоціяції летунських пілотів, яка охоплює 64 крайові організацій разом кругло 50.000 пілотів, зажадала скликання Ради Безпеки Об'єднаних Націй для схвалення рішучих заходів проти піратства в повітрі. Вона загрозила, що коли того не буде, то 19 червня цього року відбудеться демонстраційний страйк на всіх летунських лініях світу.

Українці взяли участь у Крайовому З'їзді Республіканської Спадщинної Ради

Тарас Шмагала, голова, та пані Марія Душник, заступниця голови Української Республіканської Крайової Федерації одержують нагороду, як одної з двох найкраще зорганізованих етнічних республіканських груп в Америці під час Другого З'їзду Крайової Республіканської Національностевої Ради, що відбулася в Чікаґо. Ляпло Паштор, голова Ради, передає нагороду в присутності двох мадярських делегатів, які також одержали нагороду. Конгресмен Едвард Дервінскі був найменований республіканським етнічним „Американцем Року".

Чікаґо. — В днях від 5 до 7-го травня відбувся тут другий з черги З'їзд Крайової Республіканської Спадщинної Ради (Heritage Group), в якому взяли участь представники 31 національности, включаючи українців. Між учасниками були добре відомі політичні особистості — сенатор Чарлз Персі, конгресмен Едвард Дервінскі та мейор Клівленд Ралф Перк. На З'їзді принято ряд резолюцій, включно з підтримкою незалежности України та других поневолених націй, висловлено підтримку для президента Ніксона в справі В'єтнаму та самовизнання для Південного В'єтнаму, домагання про звільнення американських воєнних полонених, висловлено підтримку для радіостанцій „Вільна Европа" та „Радіо Свобода" і висловлено погляд проти затвердження теперішнього „статус кво" в Европі, як теж схвалено домагатися створення Постійний Комітет для поневолених націй в Конгресі. Звітували представники Комітету для перевибору президента Ніксона та відбулися наради в справі дальших плянів, в яких від української групи брав участь Микола Медвідь з Каліфорнії.

Між українськими представниками, які працювали в різних комітетах, були: Тарас Шмагала, Іван Шморгун, Марія Душник, Микола Олек, Михайло Смайлі, д-р Степан Мамчур, Микола Медвідь, Маріяння М. Блюм, д-р Богдан Футей, М. Задорожний, Олександер Пелюхівський та Степан Скубик, голова т. зв. „Century Club", що зібрав понад $10,000.00 по $100.00 від осіб для Ради. Присутнім на З'їзді був теж Мирон Куропась, обласний директор „Акції".

Під час конвенції Тарас Шмагала був обраний на заступника голови Ради Національностей - Heritage Group, а на зборах Української Федерації він був обраний на голову Української Республіканської Крайової Федерації, виповнивши пост, опорожнений Мироном Куропасем, який одержав федеральну працю, а на секретаря сл. п. Петра Пуцила. Іван Шморгун був обраний на першого заступника голови.

УСУНЕННЯ ШЕЛЕСТА ЗВ'ЯЗУЮТЬ З ЙОГО СПОЗИЦІЄЮ ПРОТИ ВІДВІДИН НІКСОНА В СССР

Ню Йорк. — Усунення Петра Ю. Шелеста з посту першого секретаря Комуністичної партії в Україні та наймнування на його місце дотеперішнього голови Ради Міністрів Володимира В. Щербицького мало свій безпосередній зв'язок з відвідинами президента Ніксона в Совєтському Союзі та становищем Шелеста проти цих відвідин — інформує „Ню Йорк Таймс" з 9-го червня у спеціяльній кореспонденції Гедрика Смита з Москви. Відкликаючись на „добре поінформовані джерела" зв'язані з Центральним Комітетом Компартії, зокрема на телевізійну заяву Георгія А. Абатова, голови Американського Інституту та одного з головних дорадників Кремля в американських справах про те, що в Совєтському Союзі „були сили які намагалися змінити генеральну лінію совєтської закордонної політики", Гедрик Смит коментує, що Абатов мав на думці саме Шелеста, який мав виступати проти відвідин президента Ніксона в Совєтському Союзі і в цій справі не погоджувався з Брежнєвим, хоча становище Брежнєва було апробоване більшістю Політбюра. Гедрик Смит в дальшому у цій справі пише:

З уваги на опозицію Шелеста, совєтське керівництво мало обмірковувати в останній хвилині зміни у пляні відвідин Ніксона так, що він був би поїхав до Баку замість до столиці України, Києва, в останньому дні своїх відвідин. Але Шелеста усунено з посту першого секретаря [Компартії в Україні] 25-го травня, оминаючи необхідність, щоб він служив як один із господарів під час гостини Ніксона в Києві 29-го травня. Згідно з інформаціями, які дійшли до західніх дипломатів із звичайно достовірних джерел з доступом до Центрального Комітету Компартії, під час дискусії на найвищому рівні після рішення Ніксона замінувати північно-в'єтнамські порти 8-го травня, сталося таке:

У заключенні, Леонід Брежнєв, партійний шеф, виявив своє власне становище, піддержане більшістю Політбюра, в користь відвідин президента Ніксона, але проголошуючи публічний протест проти замінування та інших американських заходів проти Північного В'єтнаму.

Але Шелест, який вже віддавна мав репутацію прихильника твердої лінії проти Заходу та який мав репрезентувати групу військовиків у попередніх дебатах, виголосив пізніше [після виступу Брежнєва] промову проти запланованих відвідин президента Ніксона. Опісля Брежнєв мав спитати про опінію Володимира Щербицького, прем'єра України, який віддавна піддержував Брежнєва. Кажеться, що Щербицький висловив свою підтримку для становища більшости і Брежнєв коментував, що українське керівництво не є одноцушне. Виступ 64-літнього Шелеста проти більшости вчинило неминучою його відставку. Пізніше підвищено Щербицького на пості лідера Української [ком]партії. Але час проголошення відсунення Шелеста на пост заступника прем'єра, 48 годин перед приїздом президента Ніксона, вже прийнято як сильну ознаку того, що він противився відвідинам Ніксона і, можливо, навіть пропонував вислати конвой через американські міни до Північного В'єтнаму...

Все ж таки, закордонні аналітики завважали, що Шелест, як член Політбюра, був приявний на переданих телевізією церемоніях підпису договору про обмеження зброєння та проголошення основ майбутніх американсько-совєтських відносин, як також на влаштованому совєтським керівництвом прийнятті для президента Ніксона в Кремлі...

Свій довший репортаж про Шелеста попереджує Гедрик Смит звідомленням про телевізійний виступ згаданого вже Георгія А. Абатова, який, відповідаючи на запити, представляв відвідини президента Ніксона в Совєтському Союзі головно як викликане недалекими виборами в Америці бажання добути собі голоси, висловлюючи при цьому опінію, що це також означає основну зміну в настроях американського народу. Як у попередніх виборах — твердив Абатов — кандидати опиралися на антикомуністичні гасла, то тепер вони вже вважають за корисніше наладнання краші відносини із Совєтським Союзом. До цього, на думку Абатова, примінилася також могутність Совєтського Союзу.

Американський журнал „Комментар" надрукував листа А. Шіфріна на оборону Юрія Шухевича

Ню Йорк. — Американський журнал „Коментар" надрукував у числі з 1 червня ц. р. листа Авраама Шіфріна, відомого жидівського діяча і колишнього політичного в'язня совєтських концтаборів, автора друкованих у „Свободі" 1971 року і виданих окремою книжкою спогадів п. н. „У совєтській каторзі". Лист А. Шіфріна, який перебуває тепер в Ізраїлі, стосується поновного арешту Юрія Шухевича, сина сл. п. Головнокомандувача УПА ген. Тараса Чупринки — Романа Шухевича. У своєму листі, текст якого поданий нижче в перекладі на українську мову, А. Шіфрін пише:

„Люди! Ви, які живете в затишних квартирах, їстете три рази денно. Ви, які не знаєте, що це є жах арешту і страждання за тих, що лишилися вдома — рідних і дітей. Ви, які вмиваєте себе обурення з приводу переслідувань Манолиса Глезоса і Анджели Дейвіс.

„Я хочу крикнути Вам в обличчя: Де Ваше сумління?

„Ось в СССР знову арештують, знову замикають людей у тюрми, а Ви і далі мовчите, а наші уряди хочуть „добрих відносин" з бандитами, що гноблять свій нарід в Ро-

Юрій Шухевич зі своєю дитиною

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Феномен МекҐоверна

З останніми перемогами у правиборах в Каліфорнії, Ню Джерзі і Ню Мехіко демократичний сенатор Джордж МекҐоверн розпоряджатиме на конвенції Демократичної партії, яка почнеться 10 липня ц. р. в Маямі Біч, не менше, як 1.300 голосами. А коли та перемога матиме такий психологічний вплив на круглю 300 „нерішених" делегатів, що вони стануть по його боці, то сенатор Джордж МекҐоверн матиме поважні шанси в першому голосуванні дістати номінацію на офіційного кандидата демократичної партії, суперника Ричарда Ніксона у листопадових виборах. Бо на 3.016 членів тієї конвенції треба 1.509 голосів для перемоги.

Цей тріюмфальний похід ще недавно легковаженого сенатора МекҐоверна становить своєрідний феномен, що над ним сушать собі голови коментатори. Безумовно велику заслугу для того успіху треба приписати півмільйоновій армії молодих добровільних агітаторів, здебільша студентів та студенток, які в програмі МекҐоверна добачають схожість із власним становищем — проти „establішменту". Насправді та програма кладе головний натиск на внутрішні справи Америки і її народу. Із закордонних справ — найяскравіше МекҐоверн підкреслює своє посідовне становище проти В'єтнамської війни, вимагаючи негайного відкликання з В'єтнаму всіх без решти військ ЗСА. Удержавлення опіки над здоров'ям населення, введення безплатного навчання в університетах і коледжах, радикальна реформа податкової системи з накладенням більших податків на заможних, скреслення 20-30 більйонів дол. з бюджету оборони і обернення їх на внутрішні потреби країни — ці і подібні рекомендації є радикальним відхиленням від традиційної політики дотеперішніх обопартійних президентів Америки.

Очевидно, одна річ передвиборча агітація, друга — політика урядуючого голови держави. Все ж виринає питання: чи це дійсно зворот загальних настроїв в сторону „популізму", своєрідного американського народництва? Один із найвидатніших коментаторів, Джеймс Рестон з „НИ Таймсу", піддає під сумнів виборчу перемогу Джорджа МекҐоверна, мовляв, американські виборці в масі насторожені супроти лівих, як супроти крайніх правих ідей і волють ту золоту середину, яку в теорії і практиці пропагує Ричард Ніксон. А втім, годі легковажити феномен масових перемог МекҐоверна у правиборах: громадяни таки прагнуть більшої опіки над ними, і багато того, що голосить МекҐоверн, по суті здорове й корисне.

Етнічний фактор і його роля

Важливість етнічного фактору в розвитку багатонаціональної Канади була усвідомлена державними й громадськими чинниками тієї держави і виявилася в ряді заходів, спрямованих на запевнення ваги й ролі її етнічних груп, зокрема у ствердженні цієї ролі у канадійській конституції.

Зрозуміння ваги цього чинника, ролі і вкладу багатьох національних груп в розвиток американської нації, репрезентованої З'єднаними Стейтами Америки, починає утверджуватися, як про це вже була мова на цьому місці, також і в політичних та наукових колах ЗСА. Виявом цього зрозуміння можуть бути дві опубліковані останнім часом видавництвами ЗСА праці американських дослідників процесів розвитку ЗСА. Перша з цих праць видана під назвою „Ріст непереплювальних етнічних груп" нюйоркським видавництвом МекМіллена, що її автором є Майкел Новак, розглядає, як це зазначено в підзаголовку книжки, проблему „нової політичної сили в сімдесятих роках". Авторами другої праці, що була видана відомим американським видавництвом Сімона і Шустера п. н. „Етнічний фактор", є Марк Р. Леві і Майкел С. Крамер.

М. Новак, автор першої з названих праць, стверджує, що в американській політиці сімдесятих років, мільйони білих людей — італійці, греки, слов'яни — стануть найбільш могутньою силою, і тому опрацювання та встановлення прагматичного курсу нового „культурного плюралізму" мусить стати головним чинником у проведенні потрібних змін в американській політиці. Автори другої праці — Марк Р. Леві і Майкел С. Крамер стверджують уже конкретно, на основі проведених ними з допомогою компютерів досліджень виборів за оста[illegible]надцять років, що меншинні групи у ЗСА не тільки впливають, але й вирішують вислід виборів. Вони ж суґерують, що кожен із сьогоднішніх кандидатів на ті чи інші пости в державному житті мусить не тільки брати до уваги, але й вивчати реальний потенціял тих етнічних груп.

Доказом уваги політичного проводу ЗСА до ролі і значення етнічних груп може бути також дебатована останніми тижнями в Конґресі ЗСА „Програма студій етнічної спадщини". Виходячи із засновку, що американська нація є багатонаціональним суспільством, в цій програмі, що її здійснювати має окрема Крайова Дорадча Рада для етнічної спадщини, передбачене не тільки збирання й опрацьовування відповідних матеріялів, але також вишколювання потрібного персоналу і співпраця з установами та людьми, що репрезентують окремі етнічні групи у ЗСА. Усе це мало б бути спрямоване на вивчення історії, культури і традицій етнічних груп і для використання їх у розвитку американської нації. Кожна з етнічних груп, зокрема, українська, повинна причинитися до цього корисного розвитку.

„Союздрук" саботує передплату київського журналу „Україна"

Київ. — „До редакції надходять листи, в яких читачі скаржаться що деякі відділення зв'язку аґенства „Союздрук" („Союзпечать"), а також окремі листоноші відмовляються продовжити передплату тижневика „Україна" на друге півріччя тому, що на журнал нібито встановлено обмеження", подав на 7-ій стор. київський журнал „Україна" з травня, який виходить українською мовою із зміненим правописом накладом 355.000 примірників. Далі йдуть приклади „сигналів" із Київської, Львівської, Одеської, Харківської „та інших областей, а також з-за меж республіки".

„Редакція „України" подає, що журнал „можна передплатити в будь-якому куточку СССР без обмежень. Отже, ще раз нагадуємо: ніяких обмежень на передплату „України" не існує. Разом з тим просимо начальників аґенств „Союздрук" та відділень зв'язку роз'яснити це своїм працівникам". Такі пояснення редакції „України" й інших періодичних україномовних видань подаються щороку.

Леонід Полтава

„ШЕКІҐУН" – ЧЕРВОНА АРМІЯ

Збройні сили СССР довгий час носили назву „Червона армія". Всі інші були „білими", ворогами „Червоної армії". Під час другої світової війни Сталін наказав змінити назву, щоб не дразнити тимчасових союзників і дістати від Америки 11 мільярдів військової допомоги, з яких тепер Кремль погодився віддати лише 500 мільйонів дол. Обернувшись із „червоної" у „совєтську", та армія Москви не стала ні кращою, ні гіршою. Вона була і є потужним знаряддям для виконання імперіялістичних плянів ЦК КПСС. Розповідають, що під час нападу на Чехо - Словаччину за Дубчека деякі совєтські солдати кидали зброю. Але то були одиниці.

Здавалося б, що з формальною ліквідацією назви „Червона армія" мала б така армія дійсно зникнути з лиця землі. Не тут то було! Нині в світі є більше „червоних армій", ніж будь-коли. Ленін тільки мріяв про такі армії, Сталін їх творив і їм допомагав (війна проти законного уряду в Еспанії). Новочасний цар московський „і всієї Руси" Л. Брежнєв такі армії і творить і підтримує.

Війна у В'єтнамі — це війна комуністичної сили, іншими словами — червоної армії проти вільної демократичної Республіки В'єтнаму. Такою ж була війна в Кореї. Чималі загони південноамериканської „червоної армії" були створені в Домініканській Республіці, але їх з боями вчасно зліквідували. Були вони і в Індонезії, і в Греції... Нині в португальській Анґолі діють загони анґольських патріотів проти решток окупаційної сили Португалії, але з ними, чи ведуть їх вперед — вишколені „червоноармійські" офіцери - комуністи. Подібне діється і Ґвінеї (Бісау). Особистий приятель і однодумець кубинського червоного диктатора Кастра Че-Ґевара подався з Куби виконувати місію „червоного генерала" в п і в денноамериканських пралісах, і там загинув. Відомі в Південній Америці, особливо в Параґваї та Уруґваї, партизани „тупамароси" великою мірою підлягають — попри їх патріотизм! — керівництву, яке думає більше про Москву, ніж про свої столиці.

„Шекіґун" по-японському означає „Червона армія". Де вона існує? — в Японії. Які її сили? — невідомо, бо це підпільна, партизанського типу військова організація з цілком червоним забарвленням. Але коли в Токіо відбуваються влаштовувані комуністами д е м онстрації проти ЗСА, то між їх учасниками ніхто не помітить червоного — всі вони однакові, „шекіґуни" не носять уніформ.

„Шекіґуни" не носять уніформ і відзнак, і тому 24-річний японський „червоноармієць" Козо Окамото, студент, син службовця, солдат „Червоної армії" Японії з 1970-го року, вилетів цього року до Монтреалю, після розмови з представником „Народного фронту звільнення Палестини". У Монтреалі він зупинився в готелі „Гілтон", досить дорогому, але що солдатові? — за нього й так хтось платить. З Монтреалю той „шекіґун" вилетів до Ню Йорку, потім до Парижу, де перепочив у „Ґран Отелі", потім до Бейруту. У Ливані він із іншими два місяці вчився кидати ґранати, стріляти з автоматичної зброї. Він і ще двоє вилетіли згодом до Риму, де, як передавали світові аґенції, „вони одержали зброю". Звідти літаком не так далеко до Тель Авіву, де всі три мали загинути. Дійсно, через півгодини по прибутті на летовище Лідди — 25 осіб, безневинних, переважно порторіканців, лежали мертвими від куль червоних терористів, 78 осіб були поранені, два японські „червоноармійці" підпливли власною кров'ю, а Козо Окамото потрапив до поліції, де й розповів про японську „Шекіґун".

Романтична історія — і страшна, бо йдеться про найвищу цінність — життя людей, між ними й японських „червоноармійців", які загинули аж ніяк не за Японію.

Ізраїль має повернути, якщо забрав, чужу землю. Час не той, світ іде в іншу сторону і Москва це не нині, так завтра відчує. Але, щоб завернути колесо історії в свій бік, Москва мобілізує в багатьох країнах (також у ЗСА, де вже стільки вибухів та підозрілих пожеж) як обманутих „комунізмом" ідеалістів, так і просто запроданців, до більших і менших закордонних „червоних армій". Їхнє головне призначення — шарпати вільний світ, викликати кризи, сіяти страх і непевність, викрадати людей і літаки, розкладати вогнища, біля яких погріти руки може тільки імперіялістична Росія.

Відбулись засідання Комітету ОН

У Ґвінеї, Замбії й Етіопії відбулись у першій половині травня засідання Окремого Комітету ОН в справах деколонізації. На тих засіданнях був присутній кореспондент московської „Правди" В. Коровніков, який повідомив у тій газеті з 16 травня, що „ефективність воєнних операцій патріотів підтвердила Комісія Комітету ОН в справах деколонізації, я к а відвідала звільнені райони Ґвінеї-Бісау. Повернувшись до Конакри, члени Комісії були захоплені досягненнями патріотів". Збройна боротьба провадиться також в Анґолі й Мозамбіку, де „виросли боєздатні партизанські армії". Комітет ОН в справах деколонізації не виніс прямого обвинувачення Португалії чи ін. країн в колонізації, але осудив колонізацію в загальних словах.

В. Чапленко

ІСТОРІЯ ОДНІЄЇ ФРАЗЕОЛОГІЇ

Я вже писав про цю фразеологію у статті „Заморожена дерусифікація української мови", надрукованій у „Свободі" з 12 травня 1971 р. У цьому заголовку тоді була коректурна помилка: „заморожена русифікація" замість „д е р усифікація", хоч у тексті ця остання форма й збережена; „заморожена русифікація" була б меншим лихом, ніж „заморожена дерусифікація", бо ця остання означає дальше збільшення русифікації, коли, наприклад, Радіо „Київ" стало уживати таких русицизмів, яких немає навіть у р у с ифікованому „сірому" слівнику, — „восторжествує" тощо).

Я маю на увазі „Російсько - український фразеологічний словник" І. Виргана та М. Пилинської, що був друкований за редакцією М. Наконечного в харківському журналі „Прапор". Друкування цієї фразеології почато ще за хрущовської „відлиги" у вересні 1959 р., а закінчено в жовтні 1971 р., тобто через дванадцять років. Це нечуваний для нормальних умов реченець публікації порівняно невеликої праці практичного призначення. Для того, щоб ця „нечуваність" була ясніша, досить згадати, що три томи „сірого" „Російсько - українського словника", кожен том якого більший за всю працю І. Виргана й М. Пилинської, надруковано за пів року: перший том був підписаний до друку 11 липня, другий — 26 липня, третій — 1 листопада, і все видання позначено одним 1968 роком.

Правда, „р о зтягненість" друкування праці І. Виргана й М. Пилинської почасти можна б пояснювати тим, що при його початку ця праця як цілість, мабуть, не була ще готова, але пізніше було повідомлення в пресі, що вся фразеологія закінчена і незабаром має вийти окремою книжкою. Тоді в „Прапорі" надруковано й розмову з І. Вирганом на цю тему. Та проминуло чимало часу, а книжка не появлялася. А відтак ув одній статті мовознавця М. Пилинського було сказано, що, всупереч попередньому повідомленню, ця фразеологія не була навіть здана до видавництва.

Це останнє можна було розуміти, що видавництво не прийняло її. Такий здогад підтвердили й „роздуми над російсько - у к р а їнським фразеологічним словником І. Виргана і М. Пилинської" (це підзаголовок статті) Лариси Скрипник, надруковані в Білодідовім журналі „Мовознавство", ч. 5 за 1970 р., а в тих „роздумах" мова йшла, головним чином, про те, що, мовляв, „в українській частині словника не знаходиш добре відомих українських відповідників, що за лексичною оболонкою збігаються з російськими". І висновок з цих „роздумів" був такий: „Попереду — багатоаспектне шліфування тексту, уважне його редаґування".

Після цього можна було побоюватися, що дальше друкування цієї фразеології і в „Прапорі" припинять. На щастя, цього не сталося, її й далі в цьому журналі друковано і, кінець - кінцем, доведено таки до кінця, як я сказав уже, в жовтневому за 1971 рік числі. Не тільки це продовження друку цієї фразеології навіть після „роздумів" Л. Скрипник, а й взагалі публікацію її тоді, коли в середині 60-их років з Москви подихнуло було новим „морозом", можна пояснити тим, що „Прапор", цей єдиний на всю Лівобережну Україну й Кубань (як що його туди допускають) літературно-науковий український журнал („Донбас", хоч і має в своїй назві одне „є", але це переважно російський журнал) виходить мізерним, тільки 15-тисячним накладом, і тому публікація в ньому цієї фразеології доходить лише до невеликого кола української інтеліґенції, а тим самим і „шкідливість" цієї публікації незначна.

Після закінчення друку цієї фразеології її укладачі та редактор надрукували в „Прапорі", ч. 10 за 1971 р., свою „Післямову", і з цієї „Післямови" видно, що мої попередні здогади про русифікаторське г а л ьмування цього видання були слушні. Автори „Післямови" передусім мусіли „поклонитися" головному провідникові русифікації української літературної мови Іванові Білодідові: „Ми вельми... вдячні директорові Інституту мовознавства ім. О. Потебні академікові АН УРСР Іванові Білодідові за цінні критичні зауваження до окремих статтей словника, висловлені ним при зустрічі усно"... Не відважилися вони сперечатися і з Ларисою Скрипник, дякуючи їй за рецензію, „повну слушних (? — В. Ч.), здебільша критичних уваг і порад". І з огляду на це вони приобіцяли: „Усі ці критичні зауваги, пропозиції й поради, здебільшого справедливі й конструктивні, безперечно, сприятимуть поліпшенню й доповненню с л о в н и к а в ц і л о м у й б а г а т ь о х його статтей зокрема — словника у тій редакції його, що ми маємо подати його якнайближчим часом, по остаточному опрацюванні усього матеріялу, до одного з видавництв республіки для видрукування його (словника) окремою вже книжкою" (стор. 111).

А що серед критичних заувааг „інших товаришів" були й суто технічні поради, зокрема щодо того, який матеріял треба включати до фразеології, а який у ній зайвий (це останнє стосувалося окремих словосполук, що їх теоретично не можна відносити до фразеологізмів), то укладачі написали таке: „Зберігаючи у принципі увесь наявний склад словникового реєстру (мова тут іде про російську частину праці — В. Ч.), ми маємо відбити зміст нашого словника і в самій назві. І ми на-

(Закінчення на стор. 3-ій)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ:

ВШАНУЙМО ДІЛОМ ДОСТОЙНУ ПОСТАТЬ

22-го березня ц. р. відійшов від нас сл. п. проф. Володимир Міяковський — дійсний член і один із засновників Української Вільної Академії Наук. До виходу на еміграцію Покійний працював у Києві директором Центрального Історичного Архіву ім. В. Антоновича, а також був науковим співробітником Всеукраїнської Академії Наук і дійсним членом Інституту Шевченкознавства та Археологічного Комітету при УВАН. Проф. Міяковський має праці про Кирило - Методіївське Братство та інші громадські течії в Україні. Також він разом із академіком С. Єфремовим редагував збірники „Декабристи на Україні", був у рр. 1926-1929 співредактором видання творів Т. Шевченка, а на еміграції разом із проф. Ю. Шевельовим редагував англомовний збірник „Тарас Шевченко".

Але головна праця Покійного це — Музей - Архів УВАН ім. Д. Антоновича. Проф. Міяковський заснував його ще в Европі. Він зумів запровадити систему, за якою кожний автор і кожна редакція надсилали до Музею - Архіву по 1-2 примірники своїх видань. Завдяки цьому збережено більшість видань і публікацій періоду т. зв. ДПдержав. Проф. В. Міяковський був незмінним керівником Музею - Архіву. Завдяки його ініціятиві й наполегливій праці тепер у фондах Музею - Архіву є понад 20 тисяч книжок, багато журналів, річників, вартісні видання з приватних збірок, історичні документи, картини, зразки народного мистецтва. Це — найбільша на еміграції збірка джерельних матеріялів для наукових праць і розвідок з української історії і культури, а також для дипломових дисертацій.

В особі проф. В. Міяковського не тільки УВАН, але і вся українська г р о м ада втратила незрівняного літеряча-ентузіяста.

Віддана праця проф. В. Міяковського є добрим зразком для кожного українця. Наш обов'язок зберегти і належно використати Музей - Архів УВАН, як вартісний національний скарб на еміграції.

У нас, на жаль, ведеться так, що ми завжди знаходимо нові цілі і для них захоплено збираємо пожертви, а те, що вже маємо, занедбуємо, покидаємо напризволяще. Ось музей - Архів занепадає через відсутність фінансових засобів. Мусимо його підтримати нашими щедрими пожертвами. Це буде також гідним виявом пошани до покійного проф. Володимира М і яковського за його жертвенну працю для української культури і для національної справи.

А. Гудовський

З НАШИХ БУДНІВ

МОЇ ВЛАСНІ БУДНІ

Десь там, за тими коробками-хмаросягами, весна і сонце й голуби, і май-розмай, і сонншні кларнети, — як писав колись Павло Григорович, ще той, „кларнетний"... А в мене від двадцяти двох років незмінно той самий ляндшафт і та сама музика: під одним вікном так званий паркінґ, від другим — газолінова станція фірми „Гесс". Полиція повністю забезпечена з того з двох кінців. Як блимне червоне світло і перестануть шуміти авта на 11-ій вулиці, то в цю ж мить починають гриміти „троки", що заїзвають по 10-ій евню... І так з дня на день, з року на рік — „є кулько, Мацею".

Час від часу пронизливо вриваються в цей, далеко не „космічний оркестр", сирени пожарної команди, що має свою кватиру тільки каменем кинути — на 11-ій вулиці. Тоді на другому поверсі, в сусідки-польки, починає сумно завивати собачка, що звикла так само жалібно зустрічати кожний алярм, байдуже, чи він дійсний чи фальшивий. Фальшиві алярми це, звичайно, тяжка морока для пожарників, чи „вогнеборців", як їх тепер називають, але й справжня ласка від Пана Бога, бо якби справді кожний раз десь горіло, то вже давно пішов би з димом наш квартал або й половина міста Ню Йорку.

Колись, пригадую, давним-давно, мій покійний вуйко, сл. п. Лука Дем'янчишин, ніколи не „бадерувався" рейдами пожарної команди. Він звик тоді казати: „Та вони, ледащоги, нічого не роблять, сидять в карти луплять! А коли їм ця забава надкучиться, тоді чіф їхній говорить: „Ану, хлопці, переїдемось довкола бльоку, щоб кості розпростувати. Робимо алярм!" І давай дзвонити і трубити на сполох! Людей даремно тривожать, нерви їм шарпають, вражі душі!"

Все ж таки неприємно стає, коли рантом, серед ночі, розбудить вас завивання пожарної сирени, плюс жалюсне сольо у виконанні польчиної собачки. Звичайно, слава Богу, так бувало, що вогнеборці минали „мою" хату і з ґвалтом-свистом мгали кудись далі. Та недавно, уявіть собі, заїжджають з цілою парадою, з сикавками й драбинами під наш будинок, осліплюють рефлекторами (це було опівночі!) всі вікна, вискакують, як опирі, з гаками й сокирами, але... не було чого гасити, хібащо могли б покропити трохи водою запамороченого п'яничку, що вийшов з бару і зробив ще один фальшивий алярм.

Але з того часу — смійтеся з мене або ні — я, для всякого пожарного випадку, завжди тримаю напоготові, під руками, якусь опанчу, штани, черевики і торбу з недрукованими досі трьома п'єсками, плюс всякі вирізки з газет і журналів із друкованими „кавалками". Це я взяв собі такий добрий приклад з блаженного Василя Барки, котрий, коли ще мешкав на давнтавні, завжди, бувало, клав тлумочок з безцінними своїми творами під подушку... Мабуть, тепер, живучи на оселі „Верховина", як у Батюка за пазухою, забув наш дорогий друг про турботи й тривоги великого міста, присвятивши ввесь свій час і всі сили-таланти побудові православного Храму Божого в Глен Спей.

І к е р

Петро Ісаїв

ТАКИ ТОЙ КАПНІСТ

(5)

З одного боку, к о з а к и, ставши вояками полків, що були частинами російського війська, втратили всі свої козацькі привілеї, з о к р е м а старшина втратила с в о ю функцію державної адміністрації для цивільного населення, в чому допомагали їй козаки. Слушно Капніст відмітив перед пруським міністром, що ті вояки „не бажають нічого іншого, як відновити давню козацьку конституцію" (див. вище). До невдоволення причинялася й сувора дисципліна, яку заведено в тих полках, бо вояків били за провини „плетьми й киями".

З другого боку, була ще й інша причина вояцького невдоволення. Крім цього карабінерного війська, що його командувачем був П. Рум'янцев, на півдні України, де була інша адміністративна округа, створено ще й інше військо українців, під зверхністю Потьомкіна, якого проголошено навіть „великим гетьманом козацьких Катеринославських і Чорноморських військ" - 10 січня 1790 року. Карабінерне військо, що входило до складу армії Рум'янцева, було матеріяльно й технічно упосліджене супроти армії Потьомкіна. Це викликало невдоволення між карабінерами.

З третього боку, невдоволення військ, складених з колишніх українських козаків, зросло під час російсько-турецької війни 1787-91 рр.

Щодо внутрішньої ситуації, то слід ще відмітити, що на Московщині і в самому Петербурзі було чимало ліберальних москвинів, невдоволених з режиму цариці Катерини II. Вони покладали надії на престолонаслідника Павла, якого уважали за ліберала. Українські патріоти Лівобережжя в т р имували добрі зв'язки з московською політичною опозицією. В Україні також знали про неприязні відносини між Рум'янцевим і Потьомкіном.

Зовнішня ситуація

Перед поїздкою Капніста до Прусії Росія вела дві затяжні війни — з Туреччиною (1787-91) і Швецією (1788-90). В союзі з Росією вела війну з Туреччиною до якогось часу й Австрія. Прусія, хоч не вела війни, проте уклала союзні договори з Туреччиною і Польщею.

Хоч російський фельдмаршал Суворов досяг двох великих перемог над турками, до яких вирішально причинилися українські військові частини, і хоч здобуто штурмом фортецю Ізмаїл, австрійські війська зазнали поразок, а Потьомкін керував військовим ділом кволо.

1790 року ситуація змінилася настільки, що відпали по одному союзникові обох сторін. Коли Росія здобула турецьку фортецю Ізмаїл, шведи вирішили укласти мир з Росією перед закінченням турецької війни, щоб досягти кращих умов мирового договору. Також 1790 року помер австрійський цісар Йосиф II, а його наслідник Леопольд II уклав сепаратний мир з Туреччиною.

Росія і Туреччина вели далі війну в 1791 році і закінчили її аж 29 грудня 1791 р. договором в Яссах. В той час, коли Капніст був на авдієнції у пруського міністра, тобто 24 квітня 1791 року, війна ще тривала.

Українські патріоти могли розраховувати й на те, що до війни проти Росії приступлять ще Прусія, яку підтримувала Англія, Польща, а може й Австрія.

Перший поділ Польщі потряс уми поляків. Він переконав польських прихильників „золотої свободи", що Польща „не стоїть непорядком", а зближається до упадку. З ходом часу оформилася польська патріотична партія, яка намагалася зміцнити Польщу проведенням відповідних реформ, до чого не хотіла допустити Росія. Коли почалася російсько-турецька війна і коли забрано російське військо з територій, приналежних до польської держави, поляки скликали т .зв. „чотирилітній сейм" (1788-92), який почав здійснювати реформи, що зміцнювали польську державу. Новий пруський король Фридрих Вільгельм II через одного посла почав осмілювати польський уряд, щоб він зірвав зобов'язання, накинені Польщі Росією, а 29 березня 1790 року Прусія уклала союзний договір з Польщею, в якому обидві держави ґарантували собі цілість своїх посілостей, а у випадку нападу зобов'язувалися боронити одна одну*). Про цей договір могли знати українські патріоти Лівобережжя, бо, як виходить, вони мали зв'язки і з польськими колами. Ол. Оглоблин відмітив, що „в свою чергу ближче знайомство з польськими політичними настроями могло мати певний вплив на тактику українських автономістів щодо Росії". (Цит. праця, стор. 76).

Ще слід відмітити, що новий австрійський цісар Леопольд II (1790-92) був прихильний до Польщі**).

На кого надіялись українські патріоти?

Вони р о з р аховували не тільки на закордонну до-

(Закінчення на стор. 3-ій)

*) A. Lewicki, "Zarys historii Polski"... Wyd. nowe, popraw. i uzupeł. prez... Hannover 1947, стор. 173.

**) Там же, стор. 165.

Нова Управа і напрямні праці Метрополітального Відділу ТУІА

Нововибрана Управа Метрополітального Відділу Т-ва Українських Інженерів Америки на засіданнях 17-го і 24-го травня 1972 року усталила плян праці на 1972/73 рік і устійнила функції членів Управи: голова — інж. Кость Церкевич, 1-ий заступник голови інж. Ярослав Січинський, 2-ий заступник голови — п-і мгр М. Гончаренко, секретар — інж. Юрій Огієнко, скарбник — інж. Кирило Гаймур, імпрезовий референт — Любомир Калинич, відпоручник до УКК — інж. Михайло Гринюк, решта членів це — інженери Р. Гавриляк, Б. Геруляк, Л. Пахолюк і І. Чума — члени Управи.

За освітою, зайняттям і науково-громадською працею члени Управи, відомі такі:

К. Церкевич — закінчив німецьку політехніку в Данцігу з ступенем дипломового інженера і університет в Галле (Німеччина) з ступенем д-ра економічних наук, в Америці працює як конструктор будівельних споруд в Порт оф Н. И. Оторіті. Останні три роки був заступником голови Метрополітального Відділі ТУІА і референтом Секції для приготування термінологічних словників, а коли Секція оформилася в Науково-Дослідче Товариство Української Термінології, його вибрано головою цього Т-ва.

Я. Січинський — син відомого науковця, архітекта і історика мистецтва; професійний архітект. Українському громадянству — відомий як конструктор українських церков. П-і М. Гончаренко, дружина попереднього голови Відділу Ю. Гончаренка, має закінчений Синсинатський університет з ступенем магістра математики. К. Гаймур — політехніку в Мюнхені з ступенем дипломованого інженера. Працює як спеціяліст з гідравліки в Дж. Дж. Вайт Ко. Від трьох років є відпоручником до УКК. Л. Калинич, — професійний архітект. Член Сити Пленінг Департмент міста Ірвінгтону, Н. Дж. Крім професійної архітектурної праці, займається створенням проєктів українських церков. Ю. Огієнко закінчив Варшавську Політехніку з ступенем інженера механіка, тепер мґр інж. і професійний інженер.

Голова Метрополітального Відділу ТУІА інж. Кость Церкевич накреслив плян праці Управи Відділу на рік 1972/73, який члени Управи прийняли з деякими поправками й постановили працювати над його здійсненням.

1. Нав'язати відносини з американськими професійними товариствами або особами шляхом а) запрошування їх до виголошування професійних рефератів у Відділі, б) відвідування американськими професіоналами культурно-розривкових імпрез Відділу і в) відвідування членами Відділу американських інституцій, будівельних споруд або інших цікавих і спеціяльних здобутків американської техніки.

2. Нав'язати професійно-наукову співпрацю з нашими місцевими науковими організаціями, як: НТШ, НДТУТ, УВАН і УГА-УТГІ шляхом виміни дослідів і спільного провадження праці з ділянки стислих наук і української термінології, улаштування спільних наукових рефератів, або культурно-освітніх і розривкових імпрез.

3. Нав'язати товариську співпрацю з українськими студентськими організаціями і студентами шляхом виміни думок, пізнання потреб і стремління студентів, улаштуванням спільних зустрічей і рефератів з студентами і несення допомоги студентству.

4. Внутрішня професійно-наукова і дослідча діяльність Відділу охоплюватиме такі ділянки: а) Відновлення і продовжування видавання „Вісника" Метрополітального Відділу, б) Продовжування і закінчення видання розвідки „Лет у космічні простори" Ю. Кондратюка, яку розпочала приготовляти до друку попередня Управа Відділу, в) Сприяння і фізична допомога в міру можливости кожній з українських організацій, що займається складанням і видаванням англо-українських термінологічних словників або інших праць, що порушують фахово-технічну або термінологічно-мовну проблематику.

5. Шукати можливостей в нав'язуванні товариських відносин і співжиття між родинами інженерів і між родинами інженерів та їхніми гостями Відділу шляхом товариських зустрічей, імпрез або приватних зустрічей.

6. Товарисько-розривкова праця Відділу поширюватиметься на улаштування таких імпрез:

А. Традиційний новорічний баль ТУІА і УЛТПА в Готелі П'єр.

Б. Дві товариські зустрічі на „Союзівці" разом з КЛК і гостями.

В. Різдвяна товариська зустріч родин інженерів з гостями.

7. Заснування Об'єднання Жінок Інженерів, щоб зацікавити українських жінок проблематикою інженерів і нав'язати тіснішу співпрацю та співжиття родин інженерів.

Виконання усталеної програми діяльности Відділу вимагатиме вложення належної праці не тільки для членів Управи, але й для поодиноких членів Відділу. Хоч в літніх місяцях Управа Відділу не організуватиме жадних рефератів або імпрез, але вона працюватиме, щоб все це розпочати після вакацій. Тому то Управа звертається до всіх зацікавлених працею нашого Товариства звертатися й писати до нас та давати свої побажання і вимоги, щоб ми могли достосовуватися до потреб нашого інженерства і громадянства.

Ю. О.

ПОДЯКА

Почуваємося до милого обов'язку подякувати Управі Союзівки, її директорові п. Володимирові Квасові і п. Данилові Слободяновї, який заступав пана Кваса на час його побуту в лічниці та усім її працівникам, які доложили всіх зусиль і старань до того, щоби весілля наших дітей

ДАНИ і РОМАНА КУПЧИНСЬКИХ

відбулося в так рідній і щирій українській атмосфері.

ЛЮДМИЛА ПОЧИНОК
МАРІЯ і ЮЛІЯН САВЧАКИ

Бруклин, в червні 1972 р.

На оборону Юрія Шухевича

(Закінчення зі стор. 1-ої)

сії. Ми ж бо не „встряваємо у внутрішні справи". Це ж так вигідно! Хай тиснуть і вбивають чехів, мадярів, українців, євреїв і десятки інших народів — наше сумління спить. Адже всі ті Глезоси й Дейвіси можуть кричати і Ви їх чуєте — до їх послуг преса і телевізія.

„А в СССР тільки що заарештовано мого друга — Юру Шухевича і він не може кричати, йому щільно замкнули уста.

„Ми сиділи з Юрою в одному концтаборі і він перебув там цілих 18 років. І ось він знову заарештований ... Знову знущання над ріднею, знову діти без хліба ...

„Весь „злочин" українця Юри Шухевича в тому, що він син генерала Шухевича, який мужньо виступив проти поневолення українців; весь „злочин" Юри в тому, що він любить свою батьківщину — а в Україні не можна бути українцем. І ось Юра, після 18-ти років тюрми — знову ув'язнений.

„Він мовчить, його не почути. Але, я, еврей, гордий з того, що я націоналіст, звертаюся до Вас, люди вільного світу: Поможіть Юрі Шухевичеві, вимагайте, щоб радянські власті звільнили його.

18 квітня 1972 р."

Разом із текстом листа А. Шіфріна в журналі „Коммерантар" надруковано фото Юрія Шухевича з дитиною на руках і довідку про Юрія Шухевича з інформацією, що він був арештований органами КГБ в 1948 році, мавши 15 років і засуджений на 10 років ув'язнення. В день звільнення, 21 серпня Юрій Шухевич був знову заарештований і засуджений на дальших 10 років. Звільнений 21 серпня 1968, був примушений залишитися на засланні в Нальчику, в Кабардина-Балкарській АРСР.

Надруковано листа А. Шіфріна заходами і коштом українського студентського Комітету оборони совєтських політв'язнів: Committee for Defense of Soviet Political Prisoners, P. O. Box 1294, Woodhaven, N.Y. 11421.

„Ірвінґтон Геральд" про Лева Коленського

Ірвінґтонський тижневик з 18-го травня ц. р. на другій сторінці вмістив дві великі репродукції мистецьких фотографій інж. Л. Коленського з доволі обширною довідкою про автора та його родину. Одна з репродукцій зображує, як зазначує „І. Г.", демонстрацію у Вашингтоні за встановлення українського католицького патріярхату і друга — кульбабу, зняту проти сонця.

Обидві знімки могли б бути дуже банальними і не представляти своїми мотивами особливого інтересу для пересічного фотографа, навіть з деякими мистецькими зацікавленнями, бо мотиви ці самі по собі не надто ефективні. Проте, Л. Коленський в обидвох творах досягає несподіваних ефектів і вже тільки цими двома знімками кваліфікує себе як тонкого естета і поважного мистця у фотографічній галузі.

Знімка демонстрації виконана при нічному світлі, очевидно, вуличних ліхтарень, за свою підставу має відбиття демонстрантів на мокрому асфальті. Людські постаті „обезпредметовані" до такої міри, що зберегли тільки свій рух і багату різноманітність форм, затративши зайву деталізацію. Коли вже хочемо підтягнути цей відважний твір під звикле мистецько-формальне назовництво, то це — — типовий сюреалізм.

У протилежності до попередньої, знімки кульбаби, дякуючи „очайдушній" відвазі схоплювати предмет проти сонця, показує його чарівну, орнаментальну „анатомію" з великою, підкресленою чіткістю.

Ми мали нагоду оглядати колекцію творів Лева Коленського і подивляти багатство винахідливости, мистецького смаку впоряд з технічною вмілістю мистця. Частина цієї колекції була виставлена нещодавно в приміщенні ірвінґтонської публічної бібліотеки, що й дало привід тамошньому тижневикові похвалитися мешканцем цього міста. Українська громада Ню Йорку матиме змогу познайомитися з повнішою збіркою творів мистця в повакаційному сезоні на його індивідуальній виставці в приміщенні ґалерії ОМУА і оглянути його досягнення у чорно-білій фотографії.

В. Лас.

У СІЛВЕР СПРІНҐ, МЕР., ВИПИСАЛИ ПОРАНЕНОГО губернатора Алабами Джорджа Воллеса з окремої кімнати особливого догляду. Тепер його перевезли до приватної кімнати у шпиталі Святого Хреста. Губ. Воллес швидко приходить до здоров'я, але покищо не видко ніяких змін з його спаралізованими від поранень ногами.

ПІД КІНЕЦЬ МИНУЛОГО ТИЖНЯ ЯКИЙСЬ ГЕНІ вирішив викрасти літака. Він це зробив, дістав викуп в 200 000 долярів і стрибнув біля Ріно в Неваді з парашутом. Спускаючись униз, Гені випустив з рук пакунок з грошима, 160 000 дол., а сам сів на землю якраз у руки поліції, яка його вже чекала з джіпом. Поліція знайшла всі гроші.

ІСТОРІЯ ОДНІЄЇ ФРАЗЕОЛОГІЇ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

звемо його (в книжковому варіянті) так: „Російсько-український словник фразеологізмів, типових синтаксичних та інших сполук". Назва трохи задовга, але точна" (стор. 112).

Я думаю, що цю „задовгу назву" можна б скоротити, викинувши з неї слово „словник", бо фразеологія взагалі — це не „слова", а „вислови", і тому В. Дубровський ще 1917 р. слушно назвав свою працю „Московсько - українська фразеологія". Тим то й цю працю можна б назвати: „Російсько - українська фразеологія". А про те, що до неї ввійшли й деякі інші вислови, можна б сказати в передмові.

Зважаючи ж на те, що в „остаточно відшліфованому" виданні цієї праці буде, напевно, запроваджено немало й русицизмів, а яскраво - українські вислови будуть викинуті, було б бажано, щоб якесь наше видавництво видало фотографічним способом той текст, що його надруковано в журналі „Прапорі". Це було б цінне надбання для нашої мовної культури. Та й немає певности, що й так „відшліфована" та фразеологія буде видана, бо від жовтня минулого року проминуло вже чимало часу, а про заходи для видання щось не чути. А це ж мали зробити „якнайближчим часом".

Замість квітів на могилу Незабутнього

бл. п. Проф. ІВАНА ВИНАРА

склали 30.00 долярів на видавничий фонд „Українського Історика"

Дарія й Ігор ЗЄЛИКИ

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Володимира Лобура

зложили на „Церкву в Потребі":

Дружина Параскевія і донька Люба	$50.00
Кружок Матерей при церкві св. Івана Хрестителя	$25.00
По 20.00 дол. — ООЧСУ, Жіночий Відділ; Петро і Соня Круль; Іван і Стефанія Луків; Ярослав і Катерина Данчак, Петро і Анна Дяк; Богдан Крипицький;	
Учні 6-ої кляси школи св. І. Хрестителя в Нюарку	$17.00
По 15.00 дол. — Ярослав і Таїса Турянські; Нестор і Віра Пилипець; Мирон і Ірена Лис;	
По 10.00 дол. — Федір і Ярослава Чіх; Ігор і Божена Ольшанівські; Надія Кизима; Іван і Зеновія Бундзяки; Василь і Слава Гнатів; Григорій і Марія Гивель; Лев і Лідія Голіяті; Павло і Наталія Лобур; Василь і Анна Зуб; Іван і Ольга Калинович; Ярослав і Осипа Яворські; Петро Козира;	
По 5.00 дол. — Михайло і Галина Луцик; Микола і Марія Назар; Василь Лобур; Михайло і Галина Коростіль; Юхим і Євгенія Харченко;	
Василь Галай	$3.00
По 2.00 дол. — Софія Лібовська; Михайло і Анна Стоцько; Микола і Тереса Попович; Михайло Стуй;	
Катерина Лобур	$1.00
Разом	$414.00

Щиро дякуємо усім Жертводавцям.

Дружина — ПАРАСКЕВІЯ
і донька — ЛЮБА

ТАКИ ТОЙ КАПНІСТ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

помогу, але також на військові сили в Україні, на тих „28 полків кінноти, які служать Росії дуже неохоче", а про які згадав Капніст у розмові з пруським міністром. Ці полки і їх можливе значення для української справи схарактеризував Ол. Оглоблин так:

„Українські карабінерні полки зберегли сильні рештки своєї територіяльної організації, а головне — вдержали свою стару, місцеву українську старшину. Отже, українські карабінерні полки в складі російської армії являли собою фактично майже автономну організацію, тим небезпечнішу для російського уряду, що і старшина, і козацтво карабінерних полків добре пам'ятали колишню козацьку „вольність" і одверто жалкували за нею. Серед цих українських полків російської армії поширювалося тоді велике невдоволення ... Якщо ця організація взагалі творила потенціяльну загрозу російському пануванню на Україні, то її гостре невдоволення російською політикою та її реформами на Гетьманщині було цілком реальною силою, що в руках українських автономістів ставала дуже небезпечною для Росії зброєю; а, з другого боку, воно неминуче активізувало українську іреденту, надто ж за обставин важкої війни з Туреччиною та Швецією і напередодні очікуваної війни з Прусією.

„Капніст прекрасно розумів значення військової сили, зокрема українських карабінерних полків, тим паче що він був, очевидно, зв'язаний з деякими українськими старшинами тих полків .. Але для українських автономістів, в тому числі для Капніста, було цілком ясно, що тільки відновлення українського козацького війська створить належну військову базу для визволення України з-під російського ярма та відродження українського державного буття. Отже на початку 1788 року Капніст укладає і подає Катерині II проєкт відновлення козацьких полків на Україні... Проєкт Капніста зустрів критику збоку гр. О. Безбородька..." (Цит. праця, ст. 87-88; підкреслення в оригіналі).

Олександер Безбородько був у той час канцлером Катерини II. А що він був проти того проєкту віднови козацьких полків, то проєкт не перейшов. Але все ж таки існували карабінерні полки, створені з українських козаків і козацької старшини, невдоволених з московських реформ в Україні. І на них розраховував той гурт людей, що вислав Капніста до Прусії 1791 року.

Невдача. Зміна ситуації

Капніст отримав невиразну відповідь від пруського міністра, яка не давала певної надії на пруську допомогу для українців, а незабаром змінилася й зовнішня політична ситуація — некорисно для задуму гурту українських патріотів.

Після того, як Росія здобула турецьку фортецю Ізмаїл, Швеція старалася укласти мир з Росією перед закінченням турецької війни, щоб досягти кращих умовин миру, який підписано 14 серпня 1790 р.

Росія також поспішила закінчити турецьку війну, бо 3 травня 1791 року поляки проголосили нову конституцію, з назвою тієї дати, і почали здійснювати державні реформи, які мали зміцнити Польщу. До такого зміцнення не хотіла допустити Росія. Цариця доручила вождям і дипломатам закінчити якнайскоріше війну. Тому туркам признано досить лагідні умовини миру, який укладено 29 грудня 1791 року в Яссах.

Також незабаром вдалося Росії зірвати згаданий вище союз Прусії з Польщею і перетягнути Прусію (яка перед тим вела війну з Францією) на свій бік. Росія і Прусія разом провели другий розподіл Польщі 1793 р., здушили польське повстання Т. Косцюшка, а далі разом ще й з Австрією провели третій розподіл Польщі 1795 року, викресливши польську державу з мапи Европи.

Таким чином зовнішня політична ситуація змінилася так далеко на користь Росії, що про будь-які революційні заходи годі було й думати.

Можна робити висновок, що з того часу частина українських автономістів і революціонерів звернулася вбік громадської праці і культурно-національного піднесення України в рамках російської імперії.

(Кінець.)

У НЮ ЙОРКУ ВІДБУЛИСЯ В КІНЦІ ТИЖНЯ кілька парад і святкувань: порторіканці маршували під музику по 5-й евню, своє свято мали американці ірляндського походження, а італійці відзначають тепер свято св. Антонія, дуже популярне в Італії.

ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ СЕСТРИЦТВ в США
запрошує Громадянство, особливо Сестрицтво до спільної молитви
В ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

св. п. ЛЮДМИЛИ ІВЧЕНКО-КОВАЛЕНКО

ПАНАХИДА
відбудеться
НА МОГИЛІ
в неділю, 11-го червня 1972 р.
після Служби Божої
в БАВНД БРУКУ, Н. Дж.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього по короткій недузі упокоївся в Бозі дня 20 травня 1972 р.

мій МУЖ

БЛ. П.

МИХАЙЛО ГУК

Похоронено Його в дні 23-го травня з Української Православної Церкви Пречистої Діви Марії в Аллентавн, Па. на парафіяльному цвинтарі.

Цією дорогою складаю подяку Високопреподобному о. Прот. Василеві Чекалюкові за відвідини Хворого в лікарні, вислови слів потіхи для мене, та за слова під час похоронних відправ.

Рівнож дякую всім тим Парафіянам, Приятелям, Знайомим, котрі були приявні на похоронних відправах в Церкві та похоронному заведенні п. Степана Когута.

Хай Господь винагородить Вас своєю ласкою, а Покійного оселить в Небесному Царстві.

Дружина СОФІЯ ГУК

В П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого, ніколи Незабутнього
СИНА, БРАТА і ВНУКА

бл. п.
БОГДАНА ВАСИЛЯ МАЦУКА

буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
о год. 7:45 ранку
в п'ятницю, 16-го червня 1972 року
в Українській Католицькій Церкві
СВ. МИХАЇЛА в БАЛТИМОРЕ, Мд.

Просимо Рідних, Приятелів і Знайомих, які зможуть своєю присутністю вшанувати пам'ять Покійного, як рівно ж просимо і про молитви в цей болючий для нас день, за що висловлюємо сердечну подяку.

В невимовному горю:
ГАЛИНА і БОГДАН — родичі
ТЕРЕСА, МИХАЙЛО і МАРКО, сестра і братчики
та близька і дальша Родина Покійного

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Приятелями, що в четвер, 8-го червня 1972 р. відійшла у Вічність наша Найдорожча ДРУЖИНА і МАМА

бл. п.
АННА ТИНДА
з дому ПАВЛІШКО

членка 170-го Відділу УНСоюзу в Джерзі Сиді, Н. Дж.

ПАНАХИДИ в четвер і п'ятницю, 8-го і 9-го червня 1972 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Когута, 86 W. 14-та вул. в Байоні, Н. Дж.

ПОХОРОН в суботу, 10-го червня 1972 р. о год. 8:30 ранку з похоронного заведення до церкви св. Софії при 22-ій вул., де о год. 9-ій буде Служба Божа, а опісля на Український Православний Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:
муж — ІВАН
син — ІВАН-ПЕТРО
донька — ОЛЕНА з чоловіком РОНАЛЬДОМ
та близька і дальша Родина тут і в Україні

В НАДХОДЯЧУ ВОСЬМУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Дорогого і Незабутнього МУЖА

сл. п. ВОЛОДИМИРА Т. ГІРНЯКА

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ І ПАНАХИДА
буде відслужена
в суботу, 17-го червня 1972 року о год. 7-ій вечора
в церкві св. Юра при 7-ій вул. в Ню Йорку

ГАЛИНА НОСКОВСЬКА-ГІРНЯК

Замість китиці квітів на Його могилу складаю 20.00 долярів на охорону воєнних могил.

Українці отримали дипломи вищих студій в Оттавському університеті

На річній конвокації Оттавського університету, яка відбулася 28-го травня ц. р. в Осередку Канадійського Мистецтва, кілька українців отримали дипломи вищих студій за свої студії і за досліди в ділянці української літератури і загальної слявістики. Серед них були теж і не-українці, які присвятили свої досліди українській літературі. По закінченні студій і дипломованих праць отримали Диплом Мастера Гуманістичних наук (М. А.): Богдан Голинський, Антін Івахнюк і Володимир Молодецький.

Б. Голинський у своїй дипломовій праці опрацював питання перекладів Івана Франка зі старогрецької поезії. Він зокрема зайнявся перекладами Івана Франка з Гомера (Гомерові гимни і епіграми), з Гезіода („Теогонія" „Щит Геракля „Діла і Дні"), перекладами дрібніших творів інших авторів, та „Електрою", трагедією Софокля, яку переклав І. Франко, маючи 18 років.

А. Івахнюк присвятив свою увагу палеографічним проблемам. Користуючись знанням старослов'янської і сербо-хорватської мови, він подав огляд гіпотез відносно походження глаголиці, найстаршого слов'янського письма, і детально зупинився на поглядах таких південно слов'янських філософів, як Йосіп Хам, Ольга Неделькович, Векослав Штефаніч і Марко Япунджіч.

В. Молодецький спеціялізувався у російській літературі і свою дипломовану працю він присвятив вибраним питанням совєтської прози.

Серед українців, які спеціялізувались в українській літературі, отримав диплом Мастера В. Рендіч, аспірант хорватського походження, який у своїй кінцевій праці писав про Т. Шевченка у хорватській літературі. Він перевів паралею між історичним і культурним життям українського і хорватського народу, вказав на популярність Шевченкових ідей і літературних творів серед хорватів і точніше проаналізував Шевченкові твори у перекладі визначних хорватських поетів, письменників і перекладачів, Августа Шеноа та Августа Гарамбашіча.

Досліди в ділянці української літератури і загальної слявістики були проведені під керівництвом проф. Константина Біди.

Як вже подала українська преса, на тій же річній конвокації отримав докторат Михайло Буртняк за студії і працю з ділянки української і слов'янської філології.

Н. Н.

на Ракавей пляжі Акули

Ню Йорк. — На популярному серед жителів Ню Йорку й близьких місцевостей пляжі Ракавей поліційний патруль з гелікоптеру помітив чималу акулу, приблизно на віддалі 300 ярдів від берега. Таке наближення хижака дуже небезпечне: акула, зачувши десь кров з ноги купальника, або просто з голоду може накидатись на людей. З гелікоптеру про ту „гостю" негайно повідомили всі пляжі, також на Фар Ракавей, і викликали поліційного патрульного човна. Акула підпустила човен на 7 футів до себе й спритно пірнула в глибину, коли по ній уже стріляли. Поліція повідомила, що в літній період акули досить часто з'являються в тому районі, але за останні роки не було випадків нападу акул на людей-купальників. Все таки поліція і пляжова варта закликають людей бути обережними.

СПОРТ

Д-р Орест Попович першуном УСЦАК-у в шахах на 1972 рік

7 річний турнір за індивідуальну першість Української Спортової Централі Америки й Канади в шахах, що відбувся тут в домі господарів УСО „Тризуб" в днях 27-29-го травня ц. р., закінчився перемогою д-ра Ореста Поповича („Чорноморська Січ" Нюарк), який здобув 5.5 точок із 6-ох можливих. Турнір проводився швайцарською системою в шістьох кругах. Д-р Попович переміг в даному порядку пп.: д-ра Колтуна, Кулика, Новаківського, Миндюка і Паруту, а в останньому крузі зремісував з інж. Блонаровичем, Ланковим Шахів УСЦАК і минулорічним першуном. Переможець отримав переходову чашу чемпіонів УСЦАК і від господарів грошову нагороду в сумі 150 дол. Дальші місця зайняли: 2. Б. Миндюк „Україна" Торонто (4.5); 3. інж. Л. Блонарович „Ч. Січ" Нюарк (4.5); 4. М. Парута „Львів" Клівленд (4.5); Місця 2-4 були поділені і повиці змагуни одержали від господарів однакові нагороди — по 75 дол. Одначе їхні кінцеві місця в табелі були обчислені на підставі другорядних точок системи Солкова. Миндюк переміг інж. Блонаровича, а зремісував з Парутою. Відтак ішли: 5. Д. Кулик „Ч. Січ" Нюарк (4) (нагорода 25 дол.); 6. П. Гаврюшенко „Ч. Січ" Нюарк (3.5); (нагорода для студента — 25 дол.); 7. інж. Б. Кутко „Тризуб" Філяд. (3.5); 8. С. Новаківський „Тризуб" Філяд. (3.5); 9. Є. Коссак „Львів" Клівленд (3.5); 10. О. Коцюба „Укр. Централя" Пассейк (3); 11. Я. Мірчук „Тризуб" Філяд. (3) (нагорода для студента — 25 дол.); 12. В. Криса „Львів" Клівленд (3); 13. Р. Савчак „Тризуб" Філяд. (3); 14. д-р Ю. Колтун „Тризуб" Філяд. (2); 15. Я. Бабяк „Львів" Клівленд (2); 16. інж. О. Вонторський „Тризуб" Філядельфія (2); 17. Р. Блонарович „Тризуб" Філяд. (2); 18. Лазарко „Дніпро" Балтимор (2); 19. К. Еглерт „Ч. Січ" Нюарк (1.5); 20. А. Блонарович „Тризуб" Філяд. (1); 21. В. Душенчук „Тризуб" Філяд. (0.5); 22. В. Варварів „Тризуб" Філяд. (0). Останні два змагуни не мали нагоди розіграти більшости партій.

Під час турніру Управа господарів УСО „Тризуб" улаштувала для учасників бенкет, на якому промовляли від „Тризуба" його голова п. Бриндзей і провідники Шахової Ланки пп. Новаківський і Р. Савчак. Промовці дякували спонзорам цих змагань — якими, крім самого УСО „Тризуб" були Кредитова Кооператива „Самопоміч" у Філядельфії і фірма „Космос", і коротко підсумували успіхи і невдачі в організації українських шахових турнірів на північно-американському континенті. Від УСЦАК-у промовляв Ланковий Шахів інж. Блонарович, який номінував на свого наступника Богдана Миндюка з „України" Торонто. Присутні одноголосно прийняли цю номінацію на позицію нового Ланкового Шахів УСЦАК.

Ланка Шахів УСЦАК складає подяку господарям УСО „Тризуб" за успішно переведений турнір, а всім спонзорам за жертвенну його підтримку.

Ланка Шахів УСЦАК

„Книга діячів українського театру"

Український театр — це невід'ємна частина національно-християнської тисячолітньої культури українського народу. Величезну ролю відіграв цей театр у 19-20 сторіччях у справі збереження української мови і культури та поширення національної свідомости серед народу. Українські актори із убогих сцен мандрівних театрів засівали вічні зерна правди, краси та гону до волі й віру в остаточну державність України. Сотні драматургів, авторів для театру, режисерів, акторів, працівників сцени загинули з рук ворожої Москви та інших ворогів нашого народу.

Про тих, кого не згадав чи не згадує ворог, або жкого у своїх псевдоісторичних виданнях зневажає й понижує за вірну службу українській Мельпомені і Українській Нації, Об'єднання Мистців Української Сцени, ОМУС, вирішило випустити книгу — правди мистецької, історичної й ідеологічної. Охоплюватиме вона в основному період від 1918-го р. до наших часів. Це буде книга про театр між двома світовими війнами, про український театр періоду Української Державности в Соборній Україні, про наш театр під час світової війни і по війні — в українській діяспорі. Окремі розділи будуть присвячені українському театрові в різних часах у Америці, Канаді й інших вільних країнах, а також на Далекому Сході.

Запланована історія українського театру, замовчувана, або злонавмисно перекручувана московсько-большевицькими „театрознавцями", буде багато ілюстрована фотодокументами, міститиме вперше в історії нашого театру „малу енциклопедію діячів українського театру", дасть читачеві фоторепродукції портретів діячів, рідкісних театральних документів, афіш тощо. Редакційна Колегія, на чолі з доктором Григором Лужницьким, вже приступила до праці.

Управа ОМУС-у свідома, що самим членам Об'єднання без допомоги українського громадянства не під силу ні така праця, ані таке коштовне видання (видання книги коштуватиме приблизно 10.000 дол.), хоча перші пожертви, які перевищують першу тисячу долярів, вплинули від небагатьох членів Об'єднання ще перед початком кампанії збірки фондів на видання.

Звертаємося з проханням до всіх, кому дорогий український театр — діячів українського театру, глядачів, любителів і прихильників нашої театральної культури:

а) присилати фотознімки, спогади, театральні документи та інше, з описом „що, хто, де, коли".

б) надсилати фінансові пожертви на видання книги. За Ваші пожертви нині Вам будуть вдячні діячі українського театру, члени Об'єднання Мистців Української Сцени, а згодом уся культурна вільна Україна.

Всі матеріяли і пожертви просимо посилати на адресу Головної Управи ОМУС-у: Association of Ukrainian Theater Artists, 1309 Ruscomb Street, Philadelphia, Pa. 19141 U.S.A.

Управа ОМУС-у

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 10-го ЧЕРВНЯ 1972 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Збори Б-ва св. Володимира 130 Відділ о год. 8-ій веч. при 33 East 7th Street. — Управа.

НЕДІЛЯ, 11-го ЧЕРВНЯ 1972 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Збори Т-ва Єдність 163 Відд. о год. 12-ій дня в домі Горожан, 847 N. Franklin St. Проситься чл. прибути і вирівняти вкладки. — С. Филик, фін. секр.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ КОНКО, членка УНСоюзу Відд. 481 Т-ва ім. І. Франка в Карнеґі, Па., померла 27 березня 1972 р. на 60 р. ж. Стала членкою УНС в 1936 р. Полишила в смутку синів: Петра і Дениса, доньку Сузан і 6 внуків. Похорон відбувся 30 березня 1972 р. на цвинтарі Пресв. Трійці в Карнеґі, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
М. Сивий, секр.

МИХАЙЛО ДМИТРІВ, член УНС Відд. 368 Т-ва М. Лисенка в Маямі, Фла., помер 27 березня 1972 р. на 87 р. ж. Нар. в с. Побіч, пов. Золочів, Україна і став членом УНС в 1915 р. Полишив у смутку дружину Тересу, сина Йосифа, доньку Стефанію, 8 внуків і 2 правнуків. Похоронений на цвинтарі в Маямі на цвинтарі Flagler Memorial.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

МАРІЯ РОМАНІВ, членка УНС Відд. 367 Т-ва Запор. Січ в Рочестері, Н. Й., померла 8 квітня 1972 р. на 76 р. ж. Нар. в с. Кадобна, пов. Калуш, Україна. Стала членкою УНС в 1927 р. Полишила в смутку 3 внуків і 3 правнуків, брата Гаврила і родину. Похорон відбувся 12 квітня 1972 р. на цвинтарі Голі Сепулкер в Рочестері, Н. Й.
Вічна Їй Пам'ять!
В. Попович, секр.